

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/19/2019
Identifikačné číslo spisu: 5018200359
Dátum vydania rozhodnutia: 11.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5018200359.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu: K. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. Č.. XXX, zastúpený JUDr. Gabrielou Bírošovou, advokátkou so sídlom Moyzesova č. 939/46, Žilina, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.05.2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 18.02.2019, sp. zn. 24Sa/34/2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 18.02.2019, sp. zn. 24Sa/34/2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalovaná (jej generálny riaditeľ) rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.05.2018 v správnom konaní zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.10.2018, ktorým bol žalobcovi podľa § 70 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) od 05.04.2016 priznaný invalidný dôchodok vzhľadom na uznanú 65 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

2. Krajský súd (ďalej len „správny súd“) rozsudkom zo dňa 18.02.2019, sp. zn. 24Sa/34/2018 (č. 1. 35 súdneho spisu), žalobu zamietol bez pojednávania, majúc za to, že sú splnené podmienky na takýto postup podľa § 107 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). Po preskúmaní žalobou napadnutého rozhodnutia správny súd dospel k záveru, že pri hodnotení miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej aj „miera poklesu“) posudková lekárka Sociálnej poisťovne, ústredia postupovala dôsledne v zmysle usmernenia najvyššieho súdu, uvedeného v rozsudku sp. zn. 9Sk/11/2017 zo dňa 31.01.2018, keďže v posudku zo dňa 14.05.2018 konštatovala, že ostatné zdravotné postihnutia - postihnutie chrbtice, svojou mierou neprevyšujú rozhodujúce zdravotné postihnutie (obojsmerná totálna endoprotéza) a toto postihnutie odôvodňuje len navýšenie miery poklesu o 10 % podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení. Žalobu preto podľa § 190 SSP zamietol ako

nedôvodnú.

3. Rozsudok krajského súdu napadol žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) včas podanou kasačnou sťažnosťou a žiadal, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

4. Predmetom konania pred správnym súdom bola žaloba správna žaloba v sociálnej veci (§ 6 ods. 2 písm. c/ v spojení s § 199 ods. 1 písm. a/ SSP). V súlade s § 452 ods. 1 v spojení s § 202 ods. 2 veta prvá SSP kasačný súd posudzoval kasačnú sťažnosť žalobcu neformálne.

5. Sťažovateľ namietol, že krajský súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania, hoci žalobca v žalobe uviedol, že ďalšie skutočnosti na vec sa vzťahujúce budú prezentované v súdnom konaní. Pri neformálnom posúdení kasačný súd dospel k záveru, že sťažovateľ namieta, že krajský súd v konaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP).

6. Sťažovateľ ďalej namietol, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP), a to vo vzťahu k riadnemu vyhodnoteniu miery poklesu schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť, a to samostatne pri každom zo zdravotných postihnutí, ktoré majú vplyv na jeho zárobkovú činnosť. Namietal, že posudkový lekár mieru poklesu zodpovedajúcu postihnutiu chrbtice samostatne nevyhodnotil tak, aby bolo možné zrejmé a porovnateľné, prečo práve to-ktoré zdravotné postihnutie je rozhodujúce (§ 71 ods. 6 zákona o sociálnom poistení) v porovnaní s mierou poklesu za ostatné zdravotné postihnutie (§ 71 ods. 7 a 8 zákona o sociálnom poistení). Rozhodnutie žalovanej z toho dôvodu považoval za nezákonné.

7. Nesprávne posúdenie zdravotného stavu a miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sťažovateľ namietol aj s poukázaním na iný rozsah zdravotného postihnutia, konštatovaný v lekárskejších správach z neurologického vyšetrenia v dňoch 20.08.2018 a 19.02.2019, ktoré súčasne pripojil ku kasačnej sťažnosti.

8. Žalovaná vo vyjadrení zo dňa 29.04.2019 nepovažovala dôvody kasačnej sťažnosti za dôvodné. Navrhla preto, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný preskúmal rozsudok krajského súdu v rozsahu kasačnej sťažnosti bez pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačnej sťažnosti je potrebné vyhovieť.

10. V danej veci správny súd nenariadil pojednávanie majúci za to, že sú splnené podmienky na takýto postup podľa § 107 ods. 1 SSP, lebo žalobca v žalobe o nariadenie pojednávania nepožiadaval. Podľa § 137 ods. 4 SSP dňa 04.02.2019 oznámil, že rozhodnutie vo veci vyhlási dňa 18.02.2019 o 10.00 hod. v pojednávacej miestnosti č. 5 tohto súdu.

11. Žalobca dňa 11.02.2019 požiadaval o vytýčenie termínu pojednávania. Správny súd vyhlásil rozhodnutie vo veci dňa 18.02.2019.

12. Uvedený postup správneho súdu kasačný súd nepovažoval za správny.

13. Kasačný súd zo spisového materiálu súdu zistil, že správny súd dňa 15.11.2018 poslal žalobcovi poučenie o procesných právach a povinnostiach účastníka, ktorým ho poučil o možnosti právneho zastúpenia podľa § 26 ods. 2 SSP, ako aj o možnosti a podmienkach podania námietky zaujatosti, o povinnosti označenia dôkazov a pravdivého a úplného opisania všetkých potrebných skutočností, o lehotách a ich plynutí, o doručovaní a o povinnosti predložiť podanie v listinnej podobe v potrebnom počte.

14. Podľa Čl. 48 ods. 2 zákona č. 462/2002 Z. z. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa Čl. 46 ods. 4 veta prvá Ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

15. Zákomom, ktorý upravuje podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane v správnom súdnictve je Správny súdny poriadok.

16. Osobitosťou konania o správnej žalobe v sociálnych veciach je, že správny súd zohľadňuje špecifické potreby vychádzajúce zo zdravotného stavu a sociálneho postavenia účastníka konania - fyzickej osoby a poskytuje jej poučenie o jej procesných právach a povinnostiach (§ 199 ods. 2 SSP).

17. Povinnosť poskytnúť fyzickej osobe v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach poučenie o jej procesných právach a povinnostiach správny súd nemá iba vtedy, ak je účastník konania zastúpený advokátom alebo ak má taký účastník konania vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

18. V danej veci žalobca nebol v konaní o správnej žalobe zastúpený advokátom a sám nemá vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

19. Na rozdiel od úpravy v § 182 ods. 1 písm. g/ SSP, ktorá ako obligatórnu náležitosť správnej žaloby požaduje aj vyjadrenie, či žalobca žiada nariadenie pojednávania, pričom na neskoršiu žiadosť žalobcu o nariadenie pojednávania už správny súd neprihliada, právna úprava konania o správnej žalobe v sociálnych veciach také vyjadrenie v žalobe nevyžaduje (§ 202 ods. 1 SSP).

20. Poučovacia povinnosť súdu v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach sa týka najmä tých procesných práv a povinností, ktorých realizácia alebo rešpektovanie má základný význam pre kvalitu zabezpečenia a realizáciu základného práva na prístup k súdu. V rámci poučovacej povinnosti súdu bolo preto podľa názoru kasačného súdu potrebné poučiť žalobcu aj o možnosti požiadať o nariadenie pojednávania (o prerokovanie veci na pojednávaní) v súdom určenej lehote.

21. Keďže správny súd žalobcu o tomto procesnom práve nepoučil, kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP je dôvodná, a preto podľa § 462 ods. 1 SSP rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodnosťou kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP sa kasačný súd už nezaoberal, keďže správny súd bude vo veci ďalej konať.

22. V ďalšom konaní správny súd nariadi vo veci pojednávanie a vo veci znovu rozhodne, pričom sa vysporiada aj s prípadnými novými dôkazmi, predloženými v konaní. V tejto súvislosti však kasačný súd považuje za potrebné pripomenúť, že na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia žalovanej (§ 135 ods. 2 SSP) - na zhoršenie zdravotného stavu, ktoré nastalo po právoplatnosti rozhodnutia žalovanej preto správny súd nemôže prihliadať a žalobca má možnosť požiadať z takého dôvodu o zvýšenie invalidného dôchodku novou žiadosťou prostredníctvom príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne.

23. V novom rozhodnutí správny súd rozhodne aj o trovách kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.